

RECENT DEVELOPMENTS IN THE FOREIGN EXCHANGE MARKET IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

EVOLUȚIILE RECENTE ALE PIETEI VALUTARE DIN REPUBLICA MOLDOVA

GANENCO Alexandra, studentă, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: ganenco.alexandra@ase.md

Abstract: *The foreign exchange market in the Republic of Moldova plays a crucial role in ensuring economic stability. This paper analyzes recent developments, highlighting factors influencing exchange rate fluctuations and the impact of monetary policies implemented by the National Bank of Moldova (NBM). The study examines key indicators such as currency supply and demand, exchange rate trends, and external economic influences. By evaluating these factors, the research provides insights into strategies for maintaining exchange rate stability and mitigating risks associated with global financial interdependence. The findings contribute to optimizing monetary policies and strengthening Moldova's economic resilience in an increasingly interconnected world.*

Keywords: *foreign exchange market, central bank, foreign exchange policy, exchange rate*

JEL CLASSIFICATION: E42, E44, F31, F41

INTRODUCERE

În contextul internaționalizării activităților economice și interacțiunii continue dintre economiile lumii pe diferite piețe, schimbul de monede utilizate la procurarea, vânzarea produselor, serviciilor, a favorizat formarea pieței valutare.

Importanța studierii evoluțiilor recente ale pieței valutare din Republica Moldova constă în aprecierea dinamicii economice a țării și pentru fundamentarea deciziilor de politică monetară. Analiza acestor evoluții permite identificarea factorilor care influențează fluctuațiile cursului de schimb, evaluarea impactului acestora asupra economiei naționale și posibilitatea de a stabili predictibilitatea fenomenului.

Obiectivul acestei teme constă în evaluarea indicatorilor de evoluție ai pieței valutare și depistarea tendințelor din ultima perioadă. Evaluarea acestor indicatori contribuie la asigurarea stabilității economice naționale, în raport cu cea mondială și minimizarea riscurilor provocate de interdependența dintre statele lumii. Analiza evoluției pieței valutare oferă posibilitatea de a eficientiza politicile monetare și financiare și crearea unor strategii de reglementare la nivel național privind comerțul extern, importurile întru garantarea competitivității la nivel internațional.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Piața valutară reprezintă sistemul de relații în cadrul căruia se desfășoară tranzacțiile de vânzare-cumpărare a valutilor, care permite participanților să schimbe anumite monede contra altora.

Cursul valutar reprezintă cursul la care o monedă poate fi preschimbată cu o altă monedă, prețul unei monede. (Banca Centrală Europeană, Care este rolul cursurilor de schimb? 2016)

Mecanismul prin care este reglementată această piață este **politica valutară**, care reprezintă totalitatea măsurilor, normelor legale și instrumentelor utilizate de stat, prin intermediul BNM, cu scopul determinării cursului de schimb al monedei naționale, prin intermediul căruia statul determină gradul de stabilitate în raport cu alte valute și echilibrarea balanței de plăți, asigurarea stabilității

creșterii economice, stoparea creșterii inflației și șomajului (Politica valutară, intervențiile și managementul cursului valutar oficial USD/MDL, 2022).

În Republica Moldova, instituția care reglementează activitatea din acest domeniu este Banca Națională a Moldovei (BNM), este cea care contribuie ca piața să mențină stabilitatea cursului de schimb al leului moldovenesc, moneda națională a Republicii Moldova. Instrumente ale intervențiilor valutare sunt: (1) operațiunile directe, care influențează masa monetară (cumpărări sau vânzări la vedere de valută străină contra lei moldovenești), (2). operațiunile de ajustare (swap-uri valutare).

Cursul valutar are un grad de sensibilitate sporit fiind influențat de o mulțime de factori atât interni, cât și externi. Factori interni de influență sunt factori economici și de evaluare redați prin P.I.B. și prețuri; factori de ordin monetar (dobândă, credit, masă monetară); factori macroeconomici (situația finanțelor publice), sociali, politici, psihologici din fiecare țară.

Factori externi care influențează formarea cursului valutar sunt: poziția economică a țării respective pe piața internațională redată de situația balanței de plăți; evoluția raportului cerere/ofertă al monedei în cauză față de alte monede pe piața internațională; factori economici, politici, militari, psihologici de pe piața internațională precum și acțiunile instituțiilor financiar monetare internaționale și regionale. (Popovici, 2022)

Pentru aprecierea situației privind operațiunile valutare, BNM măsoară câțiva indicatori economici principali, aceștia sunt: (1) Cursul mediu, (2) Volumul cererii și ofertei de valută pe piața valutară, (3) Oferta netă de valută, (4) Vânzări nete de valută, (5) Gradul de acoperire.

Principalul indicator care exprimă cotația monedei naționale în raport cu alte valute este cursul de schimb, care conform legislației R. Moldova, este stabilit zilnic de Banca Națională a Moldovei. Iată cursul de schimb pentru EURO ȘI Dolar SUA, pentru perioada martie 2024- februarie 2025.

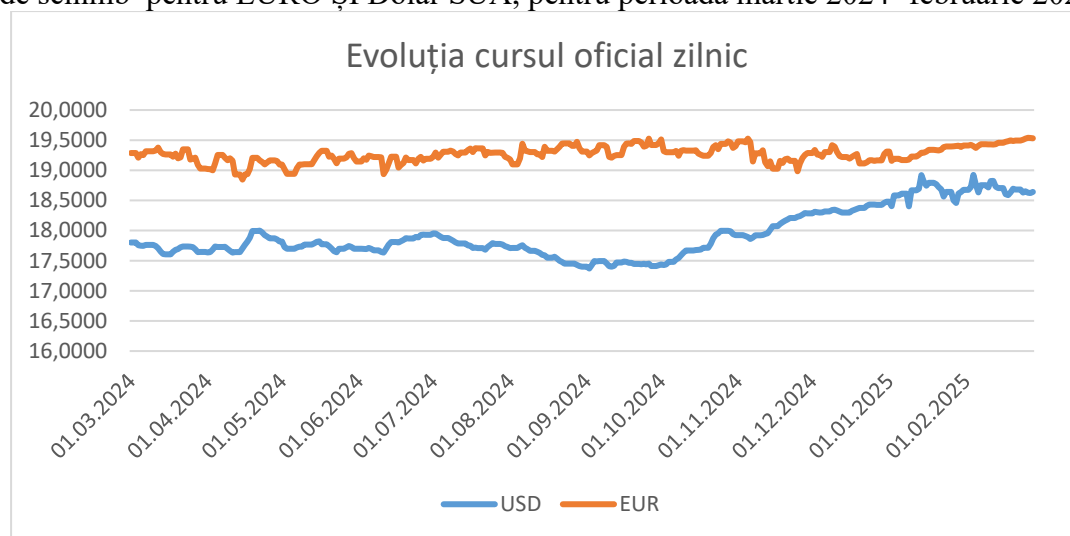

Figura 1. Evoluția cursului nominal de schimb mediu lunar al MDL comparativ cu USD și EURO

Sursa: Banca Națională a Moldovei

În urma analizei figurei 1, putem observa stabilitatea relativă a cursului leului în raport cu principalele valute de referință, în ceea ce privește cursul MDL/EURO oficial stabilit de BNM a variat de la 18,84 înregistrat la data de 15.04.2024, până la 19,53 înregistrat la data de 28.02.2025. Iar în cazul Dolarului S.U.A variația în decursul perioadei dintre martie 2024- februarie 2025, a fost de la 17,36 la 18,92 MDL/USD. Acest fapt este datorat intervențiilor Băncii Naționale pe piața valutară, prin utilizarea rezervei valutare.

Dacă este să vorbim despre indicatorii primari care descriu situația de pe piața valutară, atunci ar trebui să analizăm volumul cererii și ofertei de valută. Oferta de valută, reprezintă valoarea totală a valutei vândute de populație, în schimbul monedei naționale, lei MDL.

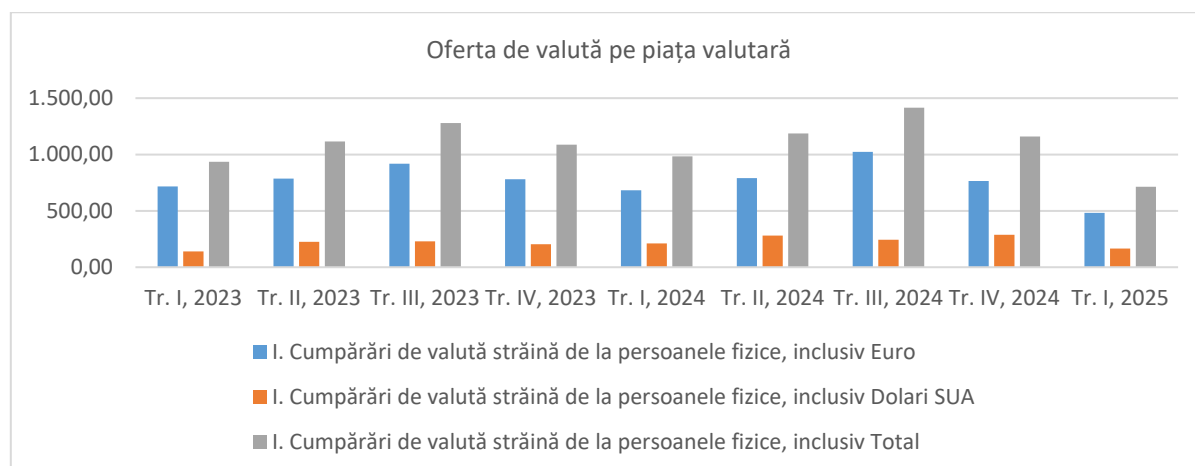

Figura 2. Cererea de valută pe piața valutară USD, EURO, total

Sursa: Banca Națională a Moldovei

Dacă analizăm volumul ofertei de valută total în decursul anilor, 2023-2024, putem observa ciclicitatea fenomenului care caracterizează piața R. Moldova, astfel în trimestrul I este înregistrată cea mai mică cerere de valută, care are o tendință de creștere până în trimestrul al IV-lea, când iarăși scade.

Din volumul total al valutilor cumărate cea mai mare pondere o deține EURO constituind 68,73%, următoarea este Dolarul USD cu pondere de 21,54% din volumul total al ofertei de valută din partea populației pentru anul 2024.

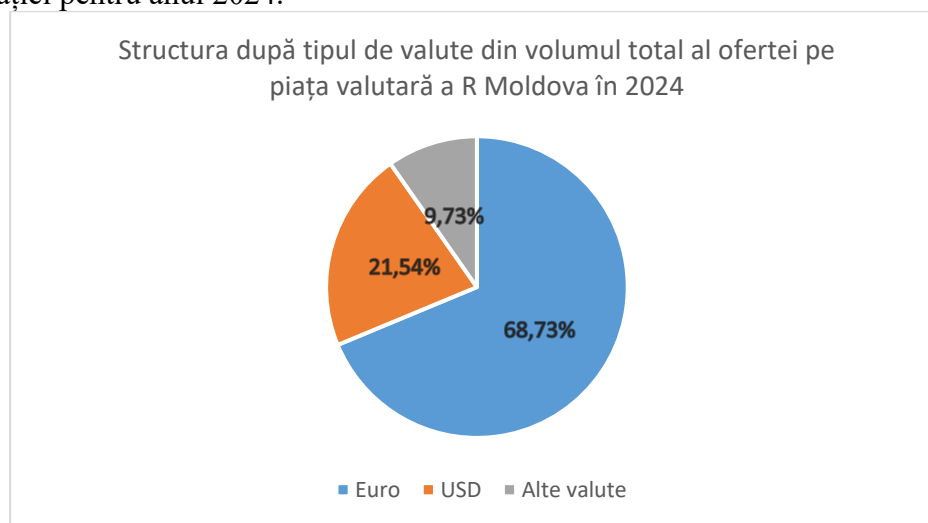

Figura 3. Structura după tipul de valute din volumul total al ofertei pe piața valutară a R Moldova în 2024

Sursa: Banca Națională a Moldovei

Din volumul total al valutilor cumărate cea mai mare pondere o deține EURO, acestea constituind 68,73%, următoarea este Dolarul USD cu pondere de 21,54% din volumul total al ofertei de valută din partea populației pentru anul 2024.

În ceea ce privește volumul total al tranzacțiilor de vânzare de valută către populație, cererea de valută a populației, analizând figura 4, putem observa aceeași ciclicitate în volumul tranzacțiilor, acestea fiind considerabil mai puține în primele trimestre ale anului. Totodată putem observa o majorare vizibilă a volumului cererii de valută în perioada trimestrului al IV-lea al anului 2024. Acestea fiind cauzate de scăderea relativă a cursului EURO în raport cu valorile din trimestrele II și III, dar și scăderea cursului de schimb de la 1,09 la 1,05 față de dolarul american. În plus, prețul petrolului a scăzut, ceea ce a trezit interesul operatorilor de pe piața petrolului de a cumpăra valută.

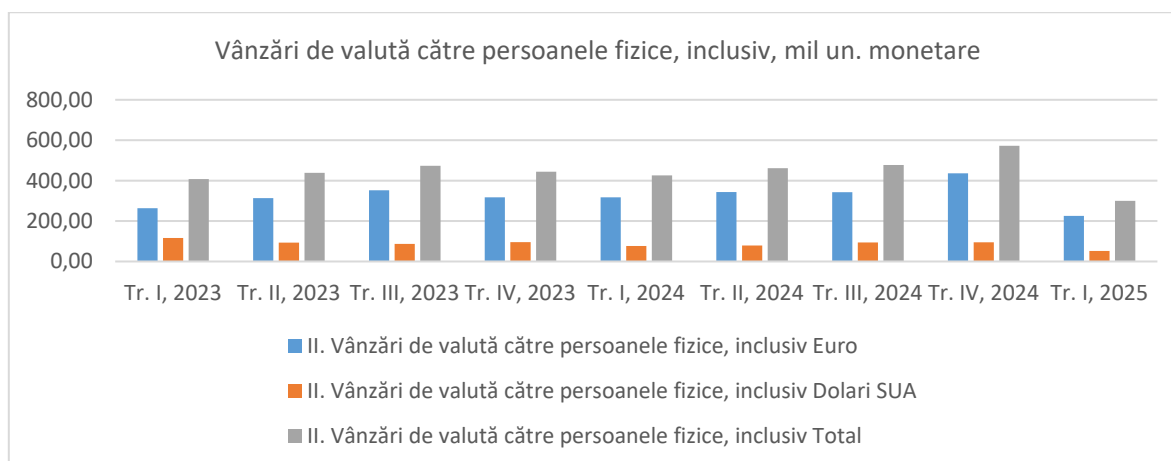

Figura 4. Vânzări de valută către persoanele fizice, inclusiv, mil un. monetare

Sursa: Banca Națională a Moldovei

Banca Națională a Moldovei (BNM) are un rol fundamental în menținerea echilibrului pieței valutare, utilizând diverse instrumente de intervenție pentru a controla volatilitatea leului moldovenesc. Politicile sale sunt esențiale în prevenirea dezechilibrelor macroeconomice și în protejarea stabilității financiare a țării. În acest context, analiza evoluțiilor recente ale pieței valutare oferă o imagine clară asupra principalilor factori care influențează cererea și oferta de valută, precum și asupra impactului deciziilor de politică monetară.

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

Evoluțiile recente ale pieței valutare din Republica Moldova reflectă o interacțiune complexă între factori interni și externi, influențând stabilitatea cursului de schimb. Analiza indică faptul că Banca Națională a Moldovei joacă un rol esențial în gestionarea fluctuațiilor valutare prin intervenții strategice și instrumente specifice, cum ar fi operațiunile directe și swap-urile valutare. De asemenea, cererea și oferta de valută sunt influențate de sezonality, tendințele economice globale și deciziile de politică monetară.

Observațiile privind structura pieței valutare arată o creștere a ponderii euro în tranzacțiile valutare, în conformitate cu reorientarea economică a Moldovei spre Uniunea Europeană. Deși BNM reușește să mențină un echilibru relativ al cursului de schimb, există riscuri externe, cum ar fi instabilitatea piețelor internaționale și fluctuațiile prețurilor la materii prime, care pot influența viitorul economic al țării.

Stabilitatea pieței valutare moldovenești depinde de o combinație echilibrată între intervențiile BNM, dinamica pieței și adaptarea politicilor economice la contextul internațional. Este esențial ca măsurile de reglementare să continue să asigure predictibilitatea și să minimizeze riscurile valutare pe termen lung.

REFERINȚE

1. Cererea pentru euro, în creștere în Moldova: ce se întâmplă pe piața valutară (2024). <https://bancamea.md>
2. Banca Centrală Europeană. (2016). <https://www.ecb.europa.eu>
3. Banca Națională a Moldovei. (2025). <https://www.bnm.md/bdi/pages>
4. Politica valutară, intervențiile și managementul cursului valutar oficial USD/MDL (2022). <https://ibn.idsi.md/sites>
5. Popovici, L. (2022). *Relații valutare financiare internaționale*. <https://api.dspacecris.ase.md>

Coordonator științific: STRATULAT Oleg, dr., prof.univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
E-mail: stratulat.oleg@ase.md